

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Billingskolan i
Skövde kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Billingskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Billingskolan i Skövde kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 1 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:10006) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Billingskolan i Skövde kommun flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att läroböcker och andra läromedel används i flera ämnen för att skapa sammanhang och överblick över de ämnen och arbetsmoment som eleverna läser. Därutöver visar granskningen att det, då läroböcker används, finns ett medvetet arbete gällande läroböcker och andra läromedel som möjliggör progression i elevernas lärande samt bidrar till att eleverna vill lära sig mer.

I intervjuer med lärare framkommer att lärarna säkerställer att de använder aktuella och relevanta läroböcker samt andra läromedel som utgår från läroplanen för att planera och strukturera sin undervisning. Lärare uppger att läroboken ger en överblick av ämnets innehåll och utgör en stomme i undervisningen vid sidan av läroplanen. När lärarna ska gå igenom ett nytt område med eleverna är läroboken till hjälp för att skapa struktur och sammanhang. Läroboken främjar även arbetet med repetition och fördjupning av kunskaper. I intervjuer med lärare framkommer att lärobokens innehållsförteckning tillsammans med ett av lärarna framtaget årshjul i respektive ämne utgör grund för planeringen av undervisningen. Lärare uppger vidare att de använder läroböcker i undervisningen varje vecka men att de också använder uppgifter från lärarhandledningar samt kompletterar med lärverktyg och material de tagit fram gemensamt i kollegiet. Lärare berättar att de föredrar att använda läroböcker i undervisningen eftersom de anser att en lärobok ger eleverna en fördjupad förståelse av ämnet och kan fungera som ett tillägg till lärarnas förklaringar. Lärare uppger även att läroboken bidrar till en trygghet för de yngre barnen genom att bokens upplägg i svenska skapar förutsägbarhet och att exempelvis arbetet med bokstäver främjas av det.

Av intervjuer med lärare framgår att det finns en röd tråd för hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen på skolan. Exempelvis berättar lärare att de för samtal kring vilka läroböcker och andra läromedel de ska använda för att skapa bra övergångar mellan de olika stadierna och ett sammanhang för eleverna. I ämnet svenska använder eleverna samma läroboksserie i alla årskurser. I intervjuer berättar elever att de kan arbeta mer självständigt i årskurserna 4, 5 och 6 i de läroböcker som de är bekanta med och har haft under en längre tid. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan använder eleverna läroböcker i samtliga ämnen i årskurs 4–6. I årskurs 1–3 använder eleverna läroböcker i ämnena matematik och svenska. Eleverna använder däremot inte läroböcker i engelska i årskurserna 1 och 2 eller i natur- och samhällsorienterande ämnen i årskurserna 1, 2 och 3. Lärare uppger visserligen att de i engelska samt natur- och samhällsorienterande ämnen utgår från egna exemplar av läroböcker med tillhörande lärarhandledningar samt digitala lärverktyg i planeringen av

undervisningen. Eleverna använder dock inte själva läroböckerna i undervisningen.

Lärare har tillgång till flera digitala läromedel på skolan. Lärarna använder dessa främst som komplement till läroboken när elever är färdiga med ordinarie uppgifter. Av granskningen framgår att huvudmannen försett skolan med ett digitalt läromedel som inte används av lärarna i någon större omfattning. Lärare berättar att de föredrar att utgå från läroboken i undervisningen. Anledningen är att lärare upplever att det är svårare att överblicka vad eleverna gör när de arbetar med andra läromedel eller lärverktyg och att eleverna tenderar att inte vara lika noggranna när de arbetar digitalt även om lärarna introducerar uppgifterna noggrant.

Granskningen visar att lärare använder läroboken som ett stöd för att skapa progression i elevernas kunskapsutveckling. Det framgår av intervjuer med lärare samt av dokumentation som begärts in från huvudmannen att läroböcker och andra läromedel används på ett genomarbetat sätt för att skapa progression samtidigt som läroboken även blir en garanti för att inget område faller bort från det centrala innehållet. Lärare integrerar läroboken som en del i undervisningen för att väcka och förstärka elevernas intresse för ämnet. Elever i årskurs 4–6 berättar att läroboken används på olika sätt, exempelvis utgår lärare från bilder i boken som eleverna får diskutera och reflektera kring eller så läser läraren en text högt innan eleverna får träna på att läsa texten på egen hand. Lärare och elever kan även definiera svåra begrepp i läroboken tillsammans och därefter rita tankekartor för att förstå hur allting hänger ihop. Av intervjuer med lärare i årskurs 1–3 framgår att lärare lägger mycket tid på att väcka elevernas intresse för läroboken genom att exempelvis utgå från lärobokens bilder som introduktion till nya begrepp och områden. I ämnet matematik i årskurs 3 inleds exempelvis varje nytt område med en matematiksaga som läraren läser tillsammans med klassen som en introduktion till ämnet. Elever säger att läroböckerna på skolan är tydliga, bra och roliga att använda samt att de flesta läroböckerna är inspirerande och bidrar till ökat intresse för ämnet.

Vidare använder lärarna läroböcker för att utveckla elevernas läsförståelse. Lärare väljer läroböcker, andra läromedel och metoder utifrån elevernas läsförmåga och hur läroboken kan bidra till att utveckla elevernas läsförståelse. I intervjuer med lärare i årskurs 1–3 beskriver lärare att eleverna arbetar med nivåanpassade läroböcker för att träna lästräning. Lärarna arbetar medvetet på olika sätt, med fysiskt såväl som digitalt material för att eleverna ska kunna träna läsning utifrån sin nivå och sina behov. I årskurs 4–6 är läroboken i svenska vald utifrån att den är tillgänglig för eleverna då den har elevnära texter och att eleverna med

utgångspunkt i boken kan träna olika lässtrategier såsom tankekartor efter läsning eller sökläsning.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ändamålsenliga instruktioner till hur de ska använda läroboken eller andra läromedel på lektionen och för att få ämnesöverblick.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna ger instruktioner om hur eleverna ska läsa och använda läroboken på lektionerna. Lärare i årskurs 1–3 berättar att de alltid går igenom en ny uppgift tillsammans på tavlan med hjälp av bildstöd. Uppgiften projiceras på tavlan och läroboken blir en färdighetsträning utifrån den inledande genomgången. Elever i årskurs 4–6 berättar att lärare går igenom lärobokens delar när den är ny för eleverna och instruerar muntligt och skriftligt stegvis hur eleverna ska ta sig an uppgifter som ska genomföras. Eleverna berättar vidare att de får träna på att läsa instruktionerna i läroboken innan de gör en uppgift och att eleverna efteråt går igenom de rätta svaren tillsammans med läraren.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare använder nivåanpassade läroböcker och andra läromedel vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Lärare i såväl låg- som mellanstadiet uppger att de i samband med kollegiala samtal om val av läroböcker och andra läromedel diskuterar huruvida de läroböcker och andra läromedel som de använder är nivåanpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärare uppger att läroböckerna och lärarhandledningar både stöttar elever i behov av extra hjälp och utmanar elever som behöver det med uppgifter på olika nivåer. I intervjuer med lärare framkommer exempelvis att det i ämnen som matematik och svenska finns olika nivåer som eleverna kan arbeta utifrån i alla årskurser. Vidare uppger lärare att det finns möjlighet till att lyssna på inlästa texter för elever som har behov av det och att uppgifter anpassas genom att exempelvis texter kortas ner för att bättre möta olika elevers kunskapsnivå. Enligt lärare underlättar läroböcker arbetet med att skapa en följsam och dynamisk undervisning utifrån elevernas behov. Lärare i årskurs 1–3 använder högläsning och bildstöd i helklass för att säkerställa att alla hänger med medan lärare i årskurs 4–6 varierar lektionsinnehållet genom genomgångar eller att eleverna får arbeta med uppgifter eller begrepp i läroboken, först enskilt och därefter tillsammans med en bänkgörande. Lärare uppger att de kompletterar undervisningen

med uppgifter från digitala läromedel för de elever som har behov av det. I intervjuer betonar lärare och rektorn vikten av att eleverna har egna läroböcker då det möjliggör för eleverna att öva exempelvis olika inlärningsstrategier genom att stryka under i boken eller markera olika delar med färger för att minnas bättre.

Lärare beskriver att de har tillgång till lärarhandledningar i alla ämnen. Flera lärare uppger att lärarhandledningarna ger bra stöd i undervisningen och att de ger möjlighet till god variation eftersom lärare kan komplettera läroboken med aktiviteter och uppgifter från lärarhandledningen. Handledningen underlättar därmed arbetet med att anpassa undervisningen efter elevgruppens behov. Lärare berättar också att handledningarna är ett stöd vid bedömningssituationer och för att se hur elever förstår en uppgift utifrån hur eleverna uttrycker sig.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till och ges möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, till exempel under stödtider samt i hemmet vid läxor och inför bedömningsuppgifter.

I intervjuer med lärare i årskurs 1–3 framkommer att eleverna regelbundet har läxor i svenska och matematik och att eleverna då tar hem sina egna läroböcker. Lärare och elever uppger att de arbetar med läroboken under lektionstid men att elever kan arbeta med läroboken utanför lektionstid då de behöver ta igen något de missat, vill fördjupa sina kunskaper inom ett visst område eller läsa på inför ett prov. Skolan ordnar extra studietid varje vecka där eleverna har tillgång till samtliga läroböcker och andra läromedel. Lärare uppger att de i alla ämnen kontinuerligt arbetar med repetition och fördjupning inom ramen för undervisningen för att säkerställa att alla elever får det stöd de behöver att komma vidare i sin utveckling. Läroboken behövs för att skapa sammanhang och helhet för eleverna och att den ger möjlighet att repetera tidigare uppgifter och sammanfatta hur långt de kommit.

I intervju uppger elever i årskurs 4–6 att de har tillgång till varsitt exemplar av läroböcker i samtliga teoretiska ämnen. Elever uppger att det är möjligt att ta hem alla läroböcker vid behov och att de regelbundet gör det i exempelvis moderna språk för att träna på glosor eller i svenska för att träna läsning. I övriga ämnen uppger eleverna att de främst uppmuntras att läsa i läroboken utanför lektionstid när de behöver repetera något efter sjukdom eller inför prov. Av lärar- och elevintervjuer framgår att eleverna får instruktioner från lärarna hur de ska använda läromedlet i samband med exempelvis läxläsning. Vidare informerar lärarna vårdnadshavare om

hur respektive klass arbetar med läxor i samband med föräldramöten och veckobrev.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn endast delvis styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till aktuella och relevanta läroböcker och andra läromedel.

I intervju med rektorn framkommer att rektorn har sett till att det finns avsatta medel för att köpa in de läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framgår att det finns en god tillgång av aktuella läroböcker i de flesta ämnen och årskurser. Läroböckerna finns tillgängliga för eleverna genom att eleverna har egna exemplar som förvaras i elevernas klassrum alternativt i tydligt uppmärkta skåp i nära anslutning till klassrummen. Rektorn uppger att hen har fördelat extra medel till inköp av läroböcker i budgeten varje läsår och även fördelat riktade medel i de fall hen uppmärksammat bristande tillgång i specifika ämnen. Rektorn nämner exempelvis ämnet engelska där det funnits behov av att komplettera med nya läroböcker till alla elever. Rektorn har valt att fördela extra medel till ämnet för att säkerställa tillgången till läroböcker för eleverna. Rektorn har även avsatt extra medel för inköp av fler läroböcker i ämnet matematik i syfte att säkerställa att elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling kan få extra utmaningar och inte riskera att bromsas i sin utveckling. Granskningen visar dock att eleverna inte har tillgång till egna exemplar av läroböcker i engelska i årskurs 1–2 och inte heller i natur- och samhällsorienterande ämnen i lågstadiet.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Rektorn och lärare uppger att lärarna kontinuerligt diskuterar användningen av och tillgången till läroböcker i arbetslagen. Det avsätts tid regelbundet på skolan för diskussioner kring läroböcker och andra läromedel för att säkerställa att inköp av läroböcker grundas på medvetna didaktiska val. Rektorn berättar att lärare utifrån kollegiala samtal exempelvis valt att prova en ny lärobok i svenska för en årskurs då den täcker in ett stort område och texterna är relevanta för elevgruppen. Den nya läroboken kommer utvärderas i arbetslaget innan beslut att köpa in

läroböcker till fler klasser tas. Lärare bekräftar att översyn av befintliga läroböcker sker kontinuerligt och att lärarna aktivt håller sig uppdaterade när det gäller nya läroböcker och andra läromedel. Arbetet med att se över tillgången till läroböcker och andra läromedel ingår i skolans läsårsplan som en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att rektorn leder ett arbete för att stärka likvärdigheten inom skolenheten gällande lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel. Lärare diskuterar kontinuerligt vid arbetslagmöten läroböcker och andra läromedel samt gör gemensamma prioriteringar av inköp mellan ämnen, årskurser och stadier. Rektorn berättar att lärarna som ett resultat av diskussionerna exempelvis valt att köpa in läroböcker från samma serie i svenska till alla årskurser för att underlätta elevernas övergång mellan stadier. Liknande diskussioner har också lett till att lärarna i lågstadiet valt att utgå från samma lärobok i matematik inom varje årskurs samt att lärarna i årskurs 4–6 utgår från samma lärobokserie i natur- och samhällsorienterande ämnen samt engelska. Elever i årskurs 4–6 bekräftar att det underlättar när de känner igen läroboken i flera ämnen eftersom de är trygga med upplägget och kan fokusera på vad de ska lära sig.

Rektorn uppger att lärarna diskuterat användandet av digitala läromedel och hur de bäst använder dessa i undervisningen. Lärare har uppmärksammat vikten av att koppla samman lärobok med digitala läromedel och lärverktyg så det blir sammanhållet för eleverna. Vidare diskuteras på vilket sätt eleverna ska tränas i att använda andra läromedel som ett komplement till arbetet i läroböckerna. Det framgår av intervju med lärare att rektorn nära följer hur lärarna använder läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Rektorn uppmärksammar brister i användningen eller tillgången och riktar medel vid behov.

Rektorn uppger att elevernas läsförståelse är ett prioriterat område på skolenheten och att hen därför tydligt styrt inköpen mot att eleverna ska ha läromedel som främjar elevernas lästräning och möjlighet att öva lässtrategier.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I intervjuer med rektor och lärare framkommer att lärarna utvärderar tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel i samband med arbetslagsmöten under läsåret samt i samband med inköp av nya läroböcker. Exempelvis utvärderar lärarna hur läroböckerna fångar elevernas intresse för ämnet och hur läroboken fungerar som ett stöd i undervisningen. I samband med att skolan växt i antal elever har lärare inför inköp av nya läroböcker utvärderat befintliga serier innan kompletteringar gjorts. De utvärderingar som görs i arbetslagen på skolan ligger till grund för prioriteringar och inköp av läroböcker och i de fall utvärderingar visat att läroboken inte fungerar så har nya bokserier köpts in. Granskningen visar att rektorn utifrån de uppföljningar som gjorts exempelvis riktat medel till inköp av nya läroböcker i engelska då utvärderingar visade att de gamla läroböckerna var eftersatta och inte fungerade som ett stöd i undervisningen för vare sig elever eller lärare. Vidare har utvärderingar av läroböcker kopplade till elevers resultat i läsning visat på behov av att köpa in nivåanpassade böcker för elevernas lästräning. Det framgår att lärare håller sig uppdaterade när det gäller nya läroböcker och andra läromedel genom att besöka läroboksmässor eller tipsa varandra kollegialt. Dessutom framkommer att rektorn följer upp att beslutade prioriteringar gällande inköp av läroböcker efterlevs inom ramen för skolans utvecklingsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas läromedel i vissa ämnen i lågstadiet. Avsaknaden av läromedel gör det svårare för eleverna i lågstadiet att få en tydlig överblick över ämnenas olika delar och progression i sin kunskapsutveckling. När undervisningen främst bygger på lärarnas eget material, faktatexter och kopierat material, kan det leda till variation i kvaliteten och mindre likvärdig undervisning.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få successivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen i lågstadiet och

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

att lärarna utgår från dessa i sin undervisning för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker eller andra läromedel i flera olika ämnen och årskurser på lågstadiet. Lärare uppger visserligen att de utgår från egna läroböcker, lärarhandledningar och digitala lärverktyg i planeringen av undervisningen i dessa ämnen. Elever har dock inte själva tillgång till läroböckerna i undervisningen. Vidare framgår det att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

³ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare

Signerat av: Roger Persson

X Ulrika Perry

Föredragande

Signerat av: Ulrika Perry

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Anna Cervell deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.⁴ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande⁵:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.⁶

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁷ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

⁴ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

⁵ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

⁶ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁷ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Billingskolan den 13 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Ulrika Perry och Anna Cervell.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Skövde kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–6. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. På skolenheten går cirka 500 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	